

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

_____ (підпис)

“ ___ ” _____ 2017 __ р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА на здобуття освітнього ступеня

магістра зі спеціальності

072 “Фінанси, банківська справа та страхування”

за магістерською програмою професійного спрямування

«Фінансовий та страховий менеджмент»

на тему: **«Управління фінансовою стійкістю підприємства»**

Виконавець:

студент фінансово-економічного
факультету

Ткачук Сергій Юрійович

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____ /підпис/

Науковий керівник:

доктор економічних наук, доцент

(науковий ступінь, вчене звання)

Гончаренко Олена Миколаївна

(прізвище, ім'я, по батькові)

_____ /підпис/

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА	6
1.1. Фінансова стійкість: економічна сутність та наукові підходи до визначення	6
1.2 Фактори, що впливають на фінансову стійкість підприємства	15
1.3 Система управління фінансовою стійкістю підприємства	27
РОЗДІЛ 2 ПРАКТИЧНІ АСПЕКТИ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ПрАТ «ОДЕСАВИНПРОМ»)	40
2.1. Методика оцінювання фінансової стійкості підприємства	40
2.2. Аналіз сучасних тенденцій розвитку та дослідження факторів, що впливають на фінансову стійкість виноробних підприємств Одеської області	48
2.3. Комплексний аналіз та особливості управління фінансовою стійкістю підприємства (на прикладі ПрАТ «Одесавинпром»)	57
РОЗДІЛ 3 НАПРЯМКИ УДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ФІНАНСОВОЮ СТІЙКІСТЮ ПІДПРИЄМСТВА	83
3.1. Формування системи управління фінансовою стійкістю підприємства (на прикладі ПрАТ «Одесавинпром»)	83
3.2. Шляхи підвищення ефективності управління фінансовою стійкістю підприємства (на прикладі ПрАТ «Одесавинпром»)	90
ВИСНОВКИ.....	96
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	104
ДОДАТКИ.....	108

ВСТУП

Актуальність теми. В ринкових умовах основою виживання і стабільного становища підприємства являється його фінансова стійкість. Функціонуючи як суб'єкт підприємницької діяльності, кожне підприємство має забезпечувати такий стан своїх фінансових ресурсів, за якого воно стабільно зберігало б здатність безперервно виконувати свої фінансові зобов'язання перед діловими партнерами, державою, власниками, найманими працівниками. Фінансова стійкість формується в процесі всієї виробничої діяльності і є головним компонентом загальної стійкості підприємства.

Управління фінансовою стійкістю підприємства є одним з найбільш значимих функціональних напрямів системи фінансового менеджменту, який досить тісно пов'язаний з іншими системами управління. Безперечно, управління фінансовою стійкістю підприємства органічно входить до системи управління доходами та витратами, рухом активів, капіталу та грошових потоків, управління структурою капіталу та іншими аспектами його діяльності.

Проблема управління фінансової стійкості підприємства останнім часом стоїть у центрі уваги сучасних наукових досліджень. Аналіз напрацювань у цій сфері дозволяє зробити висновок, що дослідження зосереджуються лише на окремих напрямках без їхнього синтезованого подання.

Окремі теоретичні та методичні аспекти управління фінансовою стійкістю підприємства, що розглядаються в наукових працях провідних науковців: І.О.Бланка, В.Вітлінського, А.Е.Воронкової, Дем'яненко І.В., В.М.Кочеткова, Л.О.Лігоненко, Л.Риманової, Т.Є.Унковської, Н.М.Ушакової, Ю.Ярошенка та інших, зарубіжних фахівців: М.С.Абрютіної, В.Г.Артеменка, М.В.Белендира, І.Т.Балабанова, Ван Хорна, Л.Т.Гіляровської, О.В.Єфімової, Ірвіна Д., Карлина Т.Р., В.В.Ковальова, М.Н.Крейніної, В.М.Родіонової, О.С.Стоянової, Уолша К., А.Д.Шеремета та інших, містять достатній

інструментарій управління фінансовою стійкістю підприємства та питання формування цілісного процесу управління нею в сучасних умовах поки що залишається відкритим, що поглиблює актуалізацію дослідження в цьому напрямку.

На вітчизняних підприємствах виноробної галузі необхідність управління фінансовою стійкістю не підкріплена відповідними теоретичними дослідженнями та модельним інструментарієм процесу управління нею. Саме об'єктивна потреба підприємств виноробної галузі в удосконаленні управління фінансово-господарською діяльністю на основі управління їх фінансовою стійкістю і обумовили актуальність теми дипломної роботи.

Динамічність процесів ринкового розвитку економіки потребує подальших досліджень щодо удосконалення науково-методичних засад управління фінансовою стійкістю підприємств саме виноробної галузі.

Мета і завдання дослідження. Мета кваліфікаційної роботи магістра полягає в науковому обґрунтуванні, опробуванні методик та практичних рекомендацій забезпечення ефективного управління фінансовою стійкістю, направленою на зміцнення фінансової стабільності, запобігання негативних явищ в господарській діяльності, відвернення небезпеки кризи і загрози банкрутства та оздоровлення економіки підприємства.

Для реалізації мети в роботі поставлені і вирішувались такі основні завдання:

- визначити теоретико-методичні основи управління фінансовою стійкістю підприємства
- узагальнити сутність та функції фінансової стійкості підприємства;
- розглянути управління фінансовою стійкістю як складову антикризового фінансового управління підприємством;
- визначити методика оцінки фінансової стійкості та формування системи управління фінансовою стійкістю підприємства;

- провести комплексну діагностику фінансової стійкості підприємства ПрАТ «Одесавинпром»;
- дослідити зарубіжний досвід управління фінансовою стійкістю підприємства;
- розробити механізм побудови системи управління фінансовою стійкістю підприємства.

Об'єктом дослідження виступає процес управління фінансовою стійкістю підприємства на прикладі ПрАТ «Одесавинпром».

Предметом дослідження є теоретичні, методичні і практичні аспекти управління фінансовою стійкістю підприємства.

Методи дослідження. Теоретична і методологічна основа дослідження ґрунтується на виконанні базових положень мікроекономіки і фінансового менеджменту, наукових розробок українських і закордонних вчених із питань управління фінансовою стійкістю підприємства, а також законодавчих і нормативних актів України. В роботі використовувались методи дослідження: абстрактно-логічний і системного аналізу (теоретичні і методологічні узагальнення, визначення сутності і функцій управління, удосконалення механізмів та інструментів проведення); розрахунково-конструктивний та порівняння (аналіз платоспроможності підприємства, ефективності діяльності та управління активами, оцінка фінансової стійкості та загрози банкрутства тощо).

Інформаційною базою дослідження є наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених у сфері управління стійкістю підприємства. Для дослідження ключових питань дипломної роботи використано нормативні та законодавчі документи, монографії та спеціальну літературу вітчизняних та закордонних авторів. Для дослідження фінансової стійкості підприємства ПрАТ «Одесавинпром» було використано фінансову звітність підприємства.

ВИСНОВКИ

Управління фінансовою стійкістю підприємства є одним з найбільш значимих функціональних напрямів системи фінансового менеджменту, який досить тісно пов'язаний з іншими системами управління.

Здійснивши аналіз багатьох визначень фінансової стійкості, можна сказати, що фінансова стійкість – це такий стан підприємства, за якого суб'єкт господарювання забезпечує достатню частку власного капіталу у складі джерел фінансування підприємства, тобто це здатність суб'єкта господарювання стабільно функціонувати та ефективно розвиватися, зберігати рівновагу своїх активів та пасивів у мінливих умовах внутрішнього і зовнішнього середовища.

В процесі дослідження встановлено, що на фінансову стійкість підприємства впливають ряд факторів, які повністю або частково залежать від підприємства чи є незалежними. За рівнем виникнення фактори впливу поділяються на зовнішні і внутрішні.

Управління фінансовою стійкістю підприємства вирішує такі завдання: забезпечення оптимальної структури капіталу, забезпечення оптимальної структури активів, забезпечення постійної платоспроможності, забезпечення кредитоспроможності і збалансування та забезпечення оптимальної структури грошових потоків.

Фінансова стійкість підприємства є якісною характеристикою його фінансового стану і характеризується як здатність підприємства ефективно функціонувати та розвиватися, відзначається достатнім рівнем забезпеченості фінансовими ресурсами та ефективністю управління ними, що забезпечує його платоспроможність, прибутковість та рентабельність.

У дипломній роботі проаналізовано особливості діяльності, фінансової стійкості й конкурентоспроможності виноробних підприємств півдня України.

Проблема невикористання наявного потенціалу стосується саме виноробних підприємств, яким на даний час важко конкурувати в повному обсязі із іноземними виробниками. Підтримка високого рівня фінансової стійкості та конкурентоспроможності означає, що всі ресурси підприємства використовуються настільки продуктивно, що воно стає більш прибутковим, ніж його головні конкуренти. Це водночас передбачає, що підприємство займає стабільні позиції на ринку товарів і послуг, а його продукція користується постійним попитом. Однак рівень фінансової стійкості й конкурентоспроможності – це величини динамічні, яка змінюється під впливом багатьох факторів, які формуються в сферах виробництва і обігу товару.

На третьому місці за рейтингом фінансово-економічної стійкості ПрАТ «Одесавинпром», що свідчить про відносно стійкий розвиток підприємства у досліджуваному періоді.

Згідно з розробленою для виноробства шкалою, ступінь інтенсивності конкуренції у виноробній промисловості південної України є низьким. У даному випадку низька інтенсивність конкуренції свідчить про те, що лідери ринку, закріпившись на своїх позиціях, майже не зважають на діяльність найближчих конкурентів.

Об'єктом дослідження дипломної роботи - ПрАТ "Одесавинпром" - виробник винопродукції торгової марки "Французький бульвар" - одне з найстаріших підприємств міста Одеса. Підприємство було побудовано в 1857 році французом Франсуа Нуво, як склад для зберігання та витримки вин.

Продукція підприємства має асортимент за різними напрямками: шампанське; вина іскристі; вина виноградні сортові (сухі); вина виноградні напівсолодкі; вина виноградні напівсухі; десертні виноградні вина; вода мінеральна; цукерки.

ПрАТ «Одесавинпром» є найбільшим виноробним підприємством півдня України, що випускає широкий асортимент тихих вин, шампанського,

а також коньяків та брендів під торговими марками «Французський бульвар», «Вина Гулієвих», «ROZENFELD», «Француз».

ПрАТ «Одесавинпром» являє собою три заводи первинного виноробства, розташованих у селах Велика Долина й Розовка Одеської області. Два заводи вторинного виноробства в м. Одесі й с. Розовка Саратського району Одеської області. До складу заводів входять: два цехи виготовлення тихих вин, три цехи виготовлення шампанського, два цехи для витримки вин, розташованих у підвалах із природними умовами зберігання, і в наземному приміщенні зі штучним клімат-контролем, і шість ліній розливу, здатних робити більше 20 тис. пляшок вина в годину.

Підприємство є одним з лідерів виробництва вина національного рівня й це не безпідставно: воно має власні виноградники, для виготовлення продукції використовується винятково натуральна сировина, тільки завдяки цьому гарантується безперебійне виробництво й найвища якість продукції.

Сильними сторонами підприємства є широкий асортимент, представленість продукції у всіх цінових сегментах, висока якість, визнана на багаточисельних виноробних конкурсах та відмічена медалями, гнучка цінова політика і система знижок постійним клієнтам. Однак до слабких сторін можна віднести невеликий асортимент продукції у верхньому та преміум сегментах, які могли б приносити значні прибутки.

Отже провівши аналіз фінансової стійкості, динаміки, складу і структури активів, пасивів ПрАТ «Одесавинпром» за 2013-2016 рр. маємо такі висновки:

- Вартість майна підприємства зменшувалась не значними темпами з кожним роком протягом досліджуваного періоду. Це зниження в 2016 році порівняно з 2015 роком сягнуло -14850 тис. грн. або 7,9 % від загальної суми активів у 2014 р., що свідчить про незначне скорочення підприємством обсягів господарювання.
- Активи, зайняті в основній діяльності, збільшилися у 2016 році порівняно з 2015 роком на 9829 тис. грн. або на 8,01%, у тому

числі, тенденція зростання готової продукції на 1561 тис. грн, або на 21,03% та запасів на 14928 тис. грн, або на 25,51% свідчить про стабільність виробничої діяльності. Про те скорочення реальних і відсутність фінансових інвестицій є негативною тенденцією і свідчить про не інвестиційну спрямованість діяльності підприємства.

- Зростання оборотних активів пов'язане зі значним збільшенням обсягів запасів на 14928 тис. грн. (25,51%), виробничих запасів на 14663 тис. грн. (30,64%), готової продукції на 1561 тис. грн. (21,03%), а також із збільшенням розрахункових коштів (дебіторської заборгованості за розрахунками) на 4981 тис. грн.(179,2%) . Подібна структура оборотній активів, з високою часткою заборгованості й низьким рівнем коштів може свідчити про проблеми, що пов'язані з розрахунками підприємства, а також про специфіку виробничого процесу, оскільки підприємство ПрАТ «Одесавинпром» є підприємством повного циклу виробництва виноградних вин.
- підприємстві існує тенденція до збільшення формування більш мобільної структури активів, що сприяє прискоренню оборотності активів підприємства. Це свідчить про те, що на підприємстві склалася така структура активів, що відповідає особливостям організації основної операційної діяльності підприємства.
- Динаміку складу і структури джерел активів ПрАТ «Одесавинпром» за 2013-2016 рр. показала, що зростання загального обсягу джерел фінансування активів підприємства у 2016 р. на 6957 тис. грн. в порівнянні з 2015 роком було обумовлено головним чином збільшенням залучених коштів (зобов'язань) на 38195 тис. грн., або 16,67% від загального приросту джерел активів, щодо власного капіталу, то він взагалі є від'ємною величиною, що обумовлено зростанням непокритих збитків підприємства.
- Аналізуючи фінансову стійкість ПрАТ «Одесавинпром» видно, що впродовж 2013-2016 років тип фінансової стійкості підприємства не

змінився і був стабільно нестійким, а останні роки - кризовим. Нестійкий фінансовий стан, характеризується порушенням платоспроможності, при якому зберігається можливість відновлення рівноваги за рахунок поповнення джерел власних засобів і збільшення ВОК, шляхом скорочення дебіторської заборгованості, прискорення оборотності запасів.

- Більшість відносних показників характеризувалися нестабільною динамікою, що є негативним. Як свідчать дані, коефіцієнт співвідношення залучених і власних коштів характеризує погіршення фінансової стійкості у 2015-2016 р.р., а також простежується цілковита залежність підприємства від позикового капіталу. Ця ситуація підтверджується коефіцієнтом фінансової незалежності та коефіцієнтом автономії, які на протязі усього аналізованого періоду не відповідають нормативним значенням, й у 2016 році також спостерігається їх зниження.

За результатами розрахунків типу фінансової стійкості й прогнозуванні ймовірності банкрутства можна зробити висновок, що підприємство ПрАТ «Одесавинпром» за аналізуемий період має досить високу загрозу банкрутства, про що свідчить Z - показник (за моделлю Ліса) має значення у 2016 році нище оптимального ($Z < 0,037$) та спостерігається постійне його зниження.

Отже, ПрАТ «Одесавинпром» можна охарактеризувати як недопустимо нестійке і фінансово залежне підприємство. Таким чином, у 2016 році підприємство можна віднести до неплатоспроможного та фінансово нестійкого підприємства.

Аналіз розвитку виноробних підприємств Одеської області та стратегічний аналіз показали, що можна виділити пріоритетні стратегічні напрями розвитку підприємства, зокрема стратегічні рішення направлені на реалізацію стратегії зростання підприємства, яка передбачає: концентроване зростання, інтегроване зростання та диверсифікацію. Для підприємства

основою в сучасних умовах є стратегія зростання, для реалізації якої необхідна низка заходів щодо підвищення фінансової стійкості та оздоровлення фінансового стану ПрАТ "Одесавинпром":

1. Знижувати і надалі собівартість продукції (стратегія економії витрат), що дозволить підприємству підвищити конкурентоспроможність на ринку збуту. Це можна досягти за рахунок впровадження нової техніки, технологій, більш раціонального використання як матеріальних так і трудових ресурсів, зменшення питомої ваги постійних затрат в собівартості продукції, адже зниження собівартості продукції прямо пропорційно впливає на збільшення прибутку підприємства.

2. Збільшити обсяг грошових коштів на розрахунковому рахунку підприємства, що, в свою чергу, призведе до збільшення коефіцієнта абсолютної ліквідності і дозволить підприємству брати довго і короткострокові позики в банку для фінансування поточної діяльності, які видаються лише платоспроможним підприємствам, в яких коефіцієнт абсолютної ліквідності відповідає нормі. Також збільшення грошових коштів можна забезпечити за рахунок реалізації зайвих виробничих і невиробничих фондів, здачі їх в оренду.

3. Виробництво і розробка нових видів продукції – виноградного вина, яка зацікавить споживачів. Як відомо, підприємство активно працює на виробництво нових видів продукції, що передбачає залучення нових клієнтів та збільшення прибутків підприємства.

Варто наголосити, що у ПрАТ "Одесавинпром", як і в інших підприємств, в умовах кризи неплатежів є нестача грошових коштів, проблеми з отриманням дебіторської заборгованості.

Щодо джерел отримання грошових коштів, то ми пропонуємо здійснення таких заходів:

- 1) реалізація продукції з негайною оплатою;
- 2) отримання дебіторської заборгованості;
- 3) продаж резервних грошових активів;

- 4) продаж матеріальних і нематеріальних активів (зайвих запасів);
- 5) отримання банківських кредитів;
- 6) активний розвиток експортної діяльності підприємства;
- 7) залучення інвестицій, приватного капіталу та інших внесків.

Щодо управління дебіторською заборгованістю, то найбільш ефективними будуть такі шляхи [34]:

1) визначення термінів прострочених залишків на рахунках дебіторів і порівняння цих термінів із середніми показниками в галузі, показниками конкурентів і даними минулих років;

2) періодичний перегляд граничної суми кредиту, виходячи з реального фінансового становища клієнтів;

3) якщо виникають проблеми з одержанням грошей, то необхідно вимагати заставу на суму, не меншу, ніж сума на рахунку дебітора;

4) використання судів для стягнення боргів при наявності порук чи гарантій;

5) продаж рахунків дебіторів факторинговій компанії чи банку, що надає факторингові послуги, якщо це вигідно;

6) при продажу великої товарної партії негайне виставлення рахунку покупцю;

7) обминання дебіторів з високим ризиком, наприклад, якщо покупці належать до країни чи галузі, що переживають істотні фінансові труднощі.

Доцільним є збільшення грошових коштів на розрахунковому рахунку підприємства, що збільшить коефіцієнт абсолютної ліквідності і дозволить підприємству брати довго і короткострокові позики в банку для фінансування поточної діяльності, які видаються лише платоспроможним підприємствам, в яких коефіцієнт абсолютної ліквідності відповідає нормі. Збільшення грошових коштів можна забезпечити за рахунок реалізації зайвих виробничих і невиробничих фондів, здачі їх в оренду.

Ще одним напрямом забезпечення фінансової стійкості й покращення фінансового стану є його прогнозування, оскільки, щоб грамотно керувати

виробництвом, активно впливати на формування показників господарської і фінансової діяльності, необхідно постійно використовувати дані про його стан, а також зміни, які в ньому проходять.

З метою нарощення прибутку підприємство ПрАТ "Одесавинпром" повинно:

- нарощувати обсяги виробництва, тобто збільшувати реалізацію своєї продукції;
- впроваджувати заходи щодо підвищення продуктивності праці своїх працівників, мотивувати їх;
- розширювати асортимент продукції і підвищувати її якість;
- зменшувати витрати на виробництво продукції, що відповідно знизить собівартість продукції;
- з максимальною віддачею використовувати потенціал, що є у його розпорядженні, включаючи і фінансові ресурси;
- грамотно будувати договірні відносини з постачальниками та покупцями;
- здійснювати пошук більш дешевих поставок сировини та матеріалів для забезпечення процесу виробництва.
- раціонально використовувати одержаний прибуток для здійснення ефективної повномасштабної діяльності в подальшому;
- залучати фінансові інвестиції.

Наведені заходи щодо забезпечення фінансової стійкості підприємства ПрАТ «Одесавинпром» є актуальними і потребують впровадження на сучасному етапі економічного розвитку.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Базилінська, О. Я. Фінансовий аналіз теорія і практика / О. Я. Базилінська. – К., 2011. – С. 107-117.
2. Білик, М. Д. Фінансовий аналіз [Текст] : навч. Посібн. / М. Д. Білик. – К. : Изд-во КНЕУ, 2012. – 588 с. – ISBN 912-361-291-4.
3. Біломістна І.І. Антикризове фінансове управління підприємством в сучасних умовах господарювання / І. І. Біломістна, О. М. Біломістний, М. С. Крамська // Фінансово кредитна діяльність: проблеми теорії і практики :зб. наук. праць. – 2013. – № 1 (14). – С. 90 - 96.
4. Верланов, О.Ю. Оцінка фінансового стану підприємств: питання методології та методики: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.01.11 [Електронний ресурс] / О.Ю. Верланов: - Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/ard/2011/08voypmm.zip>.
5. Гмиря В. П. Особливості оцінювання фінансової стійкості підприємства в умовах кредитування аграрного виробництва / В. П. Гмиря // Науковий вісник Полісся, ч. 2. – 2017. – № 1 (9). – С. 151–157.
6. Грабовецький Б.Є. Економічний аналіз [Електронний ресурс] / Б.Є. Грабовецький – 2014 – Режим доступу: http://pidruchniki.ws/15840720/ekonomika/ekonomichniy_analiz_grabovetskiy_bye
7. Заюкова М.С., Мороз О.В., Мороз О.О. Теорія фінансової стійкості підприємства/ М.С. Заюкова, О.В. Мороз, О.О. Мороз. – Вінниця: УНІВЕРСУМ-Вінниця, 2004. – 155 с. .
8. Ізмайлова, К. В. Фінансовий аналіз [Текст]: навчальний посібник / К. В. Ізмайлова. – 2-ге вид., стереотип. – К. : МАУП, 2006. – ISBN 96-68-112-1.
9. Карачина Н. П., Савіцька О. О. Антикризове управління: сучасний категоріальний вимір/Карачина Н. П., Савіцька О. О. //Економіка. Управління. Інновації.–2014–Випуск № 1 (11)

10. Коваленко О.В. Деякі аспекти сучасного антикризового управління промисловими підприємствами / О.В. Коваленко // Экономика и управление. – 2013. – № 4. – С. 41 - 46.
11. Ковальчук Т. І. Оцінка фінансової стійкості підприємства [Електронний ресурс] / Т. І. Ковальчук, Ю. Ю. Цивак. – Режим доступу : http://www.rusnauka.com/11_EISN_2010/Economics/64131.doc.htm.
12. Крамаренко Г. О. Фінансовий аналіз і планування / Г. О. Крамаренко. – Дніпропетровськ : Вид. ДАУБП, 2011. – 224 с.
13. Кузенко, Т. Б. Управління дебіторською заборгованістю як фактор забезпечення фінансової безпеки підприємств [Текст] / Т.Б. Кузенко, В.С. Сизова // Вісник економіки транспорту і промисловості, 2010. - № 29. - С.124. - 126.
14. Кузенко О. Л. Теоретичні підходи до визначення сутності управління фінансовою стійкістю підприємства [Електронний ресурс] / О. Л. Кузенко // Вісник економіки транспорту і промисловості . - 2013. - Вип. 43. - С. 152-157. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Vetp_2013_43_32.pdf
15. Лахтіонова, Л. А. Фінансовий аналіз суб'єктів господарювання [Текст]: навчальний посібник / Л. А. Лахтіонова. – К.: КНЕУ, 2006. – 388 с. – ISBN 966-574-221-3.
16. Лещук В.П. Фінансова діяльність суб'єктів підприємництва: Навч. посібн. / В.П.Лещук. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 504 с.
17. Любіч О. О. Фінансова стабільність та інструменти запобігання фінансовим кризам: міжнародний досвід і рекомендації для України / О. О. Любіч., В. П. Домрачев // Фінанси України. – 2011. – № 5. – С. 78–82.
18. Маршалл Дж. Ф. Финансовая инженерия. Полное руководство по финансовым нововведениям/ Дж. Ф. Маршалл. – М.: ИНФРА, 1998. – 784 с.
19. Марцин, В.С. Надійність, платоспроможність та фінансова стійкість - основні складові оцінки фінансового стану підприємства [Текст] / В.С. Марцин // Економіка. Фінанси. Право. - 2011. - N 7. - С.26 – 30

20. Маховка В.М. Методологія формування системи антикризового управління підприємством/ В.М. Маховка// Інноваційна економіка-2013-№39-с.102-105.

21. Мних Є. В. Збалансована система інформаційно-аналітичного забезпечення менеджменту / Є. В. Мних // Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку : [збірник наукових праць]. – Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2012. – № 722. – С. 155–159.

22. Некрасова Л.А. Аналіз та перспективи розвитку підприємств виноробної галузі в Україні / Л.А.Некрасова, К.І. Некрасова // Причорноморські економічні студії. – 2016. – № 6. – С. 83-87

23. Офіційний сайт ПрАТ «Одесавинпром» – Режим доступу: <http://www.fbulvar.com.ua/>

24. Партин Г.О. Особливості впливу основних чинників на фінансову стійкість підприємства в умовах фінансово-економічної кризи / Г.О. Партин, О.В. Дідух // Науковий вісник національного лісотехнічного університету України: Збірник науково-технічних праць. – Вип. 20.8. - Львів: РВВ ЛТУ України. – 2014. – С. 275-279.

25. Подольська В.О. Фінансовий аналіз: навч. посіб. / В.О. Подольська, О.В. Яріш. – К. : Центр навчальної літератури, 2007. – 488 с.

26. Подольська, В. О. Комплексна оцінка фінансової стійкості підприємства / В. О. Подольська, О. О. Оржинська // Науковий вісник Полтавського університету споживчої кооперації : зб. Наук. Праць. – 2009. – № 4(35). – С. 136-142.

27. Приходько Н.П. Сутність антикризового управління підприємств / Н.П. Приходько // [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://masters.donntu.edu.ua/2011/iem/potatuev/library/article02.htm>

28. Рудницька, О.М. Фінанси підприємств [Текст]: навчальний посібник / О.М. Рудницька; Мін-во освіти України. - Львів: Львівська політехніка, 2007. - 62 с.

29. Савицька, Г. В. Економічний аналіз діяльності підприємства [Текст]: навчальний посібник / Г. В. Савицька. – 3-тє вид. виправл. І доп. – К.: Знання, 2007. – 943с. – ISBN 966-346-291-4.
30. Смірнова Т. О., Усатюк К. К. Фінансова стійкість підприємства [Електронний ресурс] / Т. О. Смірнова, К. К. Усатюк // Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/chem_biol/nvnltn/21_11/196_Smi.pdf
31. Фінансова звітність 2013-2015 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.smida.com/file.pdf>
32. Фінансова звітність ПрАТ «Одесавинпром» за 2013-2016 роки
33. Філімоненков О.С. Фінанси підприємств: навч. посібн. / О.С. Філімоненков. – К.: Ніка-Цент, 2002. – 359 с.
34. Фурман І.В. Процес управління фінансовою стійкістю підприємства та шляхи його вдосконалення / І.В. Фурман // «Економіка. Менеджмент. Бізнес» - № 1 (19), - 2017. – С. 31-36.
35. Шелудько, В. М. Фінансовий менеджмент [Текст] : навчальний посібник / В. М. Шелудько . – К.: Знання, 2013. – 474 с.
36. Шелудько Н.М. Управління фінансовою стійкістю комерційних банків/ Н.М. Шелудько. – К.: Ін-т економіка НАНУ, 2002. – 228 с.; .
37. Шовкопляс Н.В. Аналіз підходів до визначення сутності поняття "фінансова стійкість підприємства" [Електронний ресурс] / Н. В. Шовкопляс // Управління розвитком . - 2013. - № 15. - С. 147-149. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/Uproz_2013_15_66.pdf
38. Яріш, О. В. Фінансовий аналіз [Текст] : навчальний посібник / О. В. Яріш, В. О. Подольська. – К. : ЦНЛ, 2007.